

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL: lei 2,60 ANUAL
— ABONAMENTELE SE FAC NUMAI PE UN AN —

ANUNȚURI:
— Linia pe pagina 7 și 8 20 bani —

UN EPISOD DIN EVENIMENTELE DIN TRIPOLITANIA — (Vezi explicația).

SUMARUL

Za notele săptămânii: Investitura I. P. S. S. Mitropolitul Primat și a episcopului de Huși... La săptămâna artistică: Romanța românească în compozițiile noui... Simfonicul 4-rei De avranca de Musicus... La convorbiri astronomice: Stele noi.—Origina lor de V. Anestin... Literatura franceză: René... de Chateaubriand... Literatura română: Aforsism... de Carmen Sylva... Copitul lui (nuevă) de G. An. Vuculescu... A tătea legi (versuri) de D. Iov... Cântec (versuri) de N. Lume necăjită... de R. Paraschivescu... Expoziția Mănescu Văsan... Cronica cărților de Aladin... Roman: Sora Filomena, de Goncourt... Un fapt literar al «Hampel»... Știri și fapte. Diverse.

NOTELE SĂPTĂMÂNEI

Investitura J. P. S. S. Mitropolitului Conon Arămescu, Primatului României, și P. S. S. Nicodem Băcsoanul, Episcop de Huși

Investitura noului Mitropolit Primat, I. P. S. S. Conon Arămescu, și a noului Episcop de Huși, P. S. S. Nicodem Băcsoanul s'a făcut Duminiu, 19 Februarie, cu solemnitatea obișnuită în sala Tronului din Palatul Regal.

La orele 11 și jum., după serviciul divin oficiat în Mitropolie, I. P. S. S. Mitropolitul Primat Conon însoțit de I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei s'au urcat în țesura regală ce aștepta în curtea Mitropoliei iar P. S. S. Nicodem Băcsoanul, noul Episcop de Huși, a luat loc într'altă trăsură regală.

La sosirea cortegiului în curtea Palatului Regal, o companie de onoare cu marșă și drapel din reg. 21 infanterie, a dat marșurile sub comanda d-lui căpitan Mihăilescu.

Investitura I. P. S. S. Mitropolitului Primat

La orele 12 d. general Marescovdat, mareșalul palatului, a anunțat intrarea în sala Tronului a M. S. Regelui. Suveranul a sosit însoțit de A. S. Regală Principele Ferdinand și de aghiotantii de serviciu și s'a urcat pe Tron. Aghiotantii introduc în sală pe I. P. S. S. Mitropolitul Conon, Primatul României, care este însoțit de un arhidiacon, purtătorul cărții mitropolitane.

Mitropolitul Primat se inclină în fața Suveranului. D. C. C. Arion, ministrul cultelor, dă citire decretului pentru înălțarea în scaunul de Mitropolit Primat a I. P. S. S. Conon Arămescu. De minime, el citește apoi în vocea lui din mână arhidia-

conului Mitropoliei și a predă Suveranului M. S. Regele predă cărja I. P. S. S. Mitropolitului Primat, care se inclină primind cărja, sărută mâna Suveranului, și ține o foarte importantă cuvântare, pe care „Universul a publicat-o în întregime.

La această cuvântare M. S. Regele a ținut următorul discurs:

Inalt Prea Sfinte Părinte, Glasul marelui Adunării ridicând pe Inalt Prea Sfinția Ta pe scaunul Mitropolitan al Ungro-Vlahiei, cu deosebită mulțumire Ți-am încredințat toașgul arhiepiscopesc ca semn vădit al stăpânirii duhovnicești.

Sigur Ți-ai dat Inalt Prea Sfinția Ta de-apurarea veii fi însușești de sfânta datorie și de însemnata chemare ca Primat al României și președinte al Sinodului, simt o adevărată bucurie că, după un lung șir de ani ca profesor, cu arhierie și ca episcop de Huși, ai ajuns la cea mai înaltă treaptă a bisericii autocefale române. Cinstea este mare, dar și mai mare răspunderea. Cunoasc înaltele tale însușiri și bunătatea sufletului Inalt Prea Sfinției Tale și Ți-ai vădit că Ți-ai păstrat de acasă răspundere veii pași pe scaunul Mitropolitan cu aceeași râvnă ca și până acum, spre a răspunde simțământul de evlavie și de iubire de Patrie, sădind în sufletul neorodului credința și frica de Dumnezeu.

Neclintitul sprijin și via Mea simpatie vor însoți pe Inalt Prea Sfinția Ta în noua postură înalte și măritoare bisericești, acest stălu puternic al Statului și al Națiunii.

P. S. S. Nicodem Băcsoanul Episcop de Huși

De la toată vremea doresc să Ți-ai condus în împlinirea sfintei tale chemări de Dușad creștinesc al păcii; dea Dumnezeu să păstoriți mulți ani în deplină sănătate pe scaunul mitropolitan al Ungro-Vlahiei și Primat al României. Mulțumesc din suflet pentru cu-

vântarea Inalt Prea Sfinției Tale plină de simțiri înalte și patriotice, ca și pentru caldtele urări ce Ne adresăți închin, Mie și Familiei Mele, care de sigur vor fi bine-cuvântate de Alot Puternicului pe care îl rog să octroyască până în veac, scumpa noastră Patrie.

Investitura P. S. S. Episcopului de Huși

Cu aceeași solemnitate este introdus în sala Tronului și este investit P. S. S. Nicodem Băcsoanul, noul Episcop de Huși.

Primind cărja arhierescă, P. S. S. ține o frumoasă cuvântare la care M. S. Regele răspunde prin următoarele cuvinte:

Prea Sfințite Episcop al Hușilor,

Cu vie mulțumire am încredințat Prea Sfinției Tale cărja pastorală înălțându-te în scaunul episcopal al Hușilor.

Munca desfășurată ca vicar al Sfinției Mitropoliei din Iași sub înțeleapta conducere a Inalt Prea Sfinției Mitropolit al Moldovei, precum și curăntările și publicațiile pentru buna sporire a sentimentului religios, te-au ridicat la această înaltă demnitate și nu mă îndoiesc că vei fi vrednic de încrederea ce Ți-a pus în Prea Sfinția Ta.

Ți-ai cărmui o eparhie care are un însemnat trecut istoric dând bisericii noastre Mitropoliei de cârmă nenumărate răsunete în istoria națională.

Ati a pășorit Mitrofan, acel haratic oemic și ajutor al marelui Doșofte al Moldovei, pentru tipăritura cărților bisericești, care ajungând episcop de Buzău, a muncit cu alina rădă în întocuirea cărților de slujbă slăvone prin cărți în limba română.

Prea Sfinția Ta ai marea cinste de a fi urmașul Primatului României care lasă amintiri nevădale în Hramina Hușilor, mulțumită sfințelor Sale neobosite pentru buna slava și înzestrarea Sfințelor locașuri bisericești.

Am deplina încredere că Prea Sfinția Ta vei păstori cu blândețe și cu toată onărdia îndreptând și păstrând pe toți credincioșii pentru pacea sufletescă și a lor mântuire și pentru împlinirea datorităilor către biserică.

Nădăjdusc că cuvintele bine simțite ce Mi-ai adresat, și pentru care mulțumesc calduros, se vor împlini cu ajutorul lui Dumnezeu.

Îți urez any mulți și fericiți pe scaunul Episcop al Hușilor.

Sfârșindu-se solemnitatea, cortegiul s'a format în ordinea în care a venit dela Mitropolie, I. P. S. S. Mitropolitul Primat a plecat în trăsură regală cu I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, iar Prea S. S. Episcopul Hușilor cu d. ministru C. Arion.

După aceea la palatul mitropolitan a urmat o recepție.

LUME NECĂJITĂ

Între o dimineață căzu în nesimțire, sleit de frigul și neodălnă nopții, un băat pasnic.

L-am văzut întins pe pământ stins la față, aproape roșu, și mi nu sufla par'că.

În jurul lui, țovarăși de muncă priveau cu milă, înspăimântați aproape, neputincioși să-i dea vreun ajutor. Unii se trăgeau de-o parte își șopteau ceva, apoi plecau. Alii încercau să-l trezească, scuturându de-o mână sau de un picior.

Când dete primul semn de viață un gemăt surd, înăbușit între fălel încețate,—a fost o tresărire de șurare prin toată mulțimea. Unu mai ales, care sta ingenunchiat lângă bolnav, oftă din adânc, stinse h mânărea pe care i-o ținuse aprins în mână, și-i puse câteva întrebări pripite, aproape fără să-și dea seama. Erău roșu a lui, un cumnat.

Băbavă nu dete nici un semn de înțelegere. Cu ochii strănși, cu gură încețată de durere, gemea nenumărat de dur, ce în ce mai tare, m dureros. Apoi începu să-l zguduie tremur ca de spasme.

Când se mai linișți putu să vorbească abia îndrăgănd: „Piciorul dreptu!...” și arătă cu mâna piciorul drept, care tremura încă. De abise ochii, îi rotii în jur, ca și cum ar fi vrut să știe unde se află, țintă asupra cumnatului său, dar spuse nimic. După ce-i încă țarăși, oeru să fie dus acasă.

Îi ridicară câțiva oameni cu mâni și-l duseră pe brațe.

L-am văzut, după câteva zile, cașă în el.

Ședea într'un fel de colibă dă pământ, răsarău ca un mușuroi cărtiță,—în mijlocul unui miază. Pe din afară, tencuiala de lut și crăpată—numai codri, iar pământul căzuse de pe gardul care își ară coastele ca o mărtogă ce abia mai ține pe picioare. La un colț țrezise propteașă și cocloșă strămbase într-o parte. Sprijinit se pe călți-va bolovanii de piatră. Perisul jugului, din ciocanul de rumb și pae, abia se mai ținea pe treime; ici, colo se scufălece, sub lovitura unor glăsenți puterni.

O șuviță de fum se strecură undeva, prin copăniș, mistuindu în suflarea vântului de iarnă.

Când m'ama apropiina să intru, ghema de cățeluș roșcat scânci de deua ori la mine, și se feri din prag ușel, unde se ivi o umbră de mee, slabă și desirată, potrivind se pe umere un petic de broboadă. I rea mirată că mă vede, și mă p ca oarecare șială, să intru.

Întreai...

Mi-a trebuit o sforțare puternă și țaria sentimentului care îmi dărmase pașii către acest locaș mizericel, ca să pot duce până la păt datorie ce-mi impusesem. Dura și terosul din năntu! stău ca un jângliu în tămpile și înăi puteam drage șășletul. Aerul băcșit și greu părea un nor de o subțire, care da lacrimilor și fii lor o înfățișare ciocolată. Am avut țesărire de șială când m'at țămpnat cele trei țete ale pașii lui: chipurile lor palide, ca fieru oară, păreau de pe altă lume.

— De ce nu deschideți o ferească le-am întrebă, mai prezentați a din cașă.

— Sunt primă în porcă și a deschid, — răspunse cea mai m cu o voce slabă și răgușită, ca o suflare de câmpoi.

— E prea cald aici,—mă îndre către ferea, care tocmai intrase chizând ușa.

— Așa e la noi, cât ține foc sobă,—îmi răspunse ea,—pe un lăghet de frig.

M'am apropiat de patul din unde dormea bolnavul cu față easă. Palid și nemiscat, părea mort pe fața cărăia se zugrăv nistea eternă.—nici unță de rință.

Nevasta îl trezi din somn și mișcare domoală, blândă.

De la investitura Mitropolitului Primat.—D-nii miniștri și persoanele oficiale eșind din sala Tronului.

PLAGIATUL UNUI ZIAR ARTISTIC

Când mă văzu, încercă să se ridică, dar nu putu. Se rezemă într'un cot și oftă adânc.

— Cum te simți? — I-am întrebat.
— De! — ce să zic? — mi-ai simți că mai bine dacă n'ar fi picioru ăsta... dreptu... Da, ei nu mă lasă... ca un dușman! Une ori nu-l simt de loc... mic! nu-l pot mișca, — par'că-l de plumb. Alte ori însă mă încercă dureri nespuse... — umblă numai ace prin piciorul meu... și mă înțepă...
— Ce-o mai fi și asta... singur Dumnezeu o știe...
— Și n'ai încercat nimic? — I-am întrebat. De ce nu te duci la un spital? — S'o găsi. poate, și pentru d-ta leac.

— E greu de mine! — imi răspunse dând din cap. — Și-apoi... cine să umbie?... Trebuie om... care să știe... și să poată umbla... Și eu n'am pe nimeni... Nevasta, cum o vezi... abia își țărăște trupul... Sunt trei ani de când suferă de picioare... Într'un rând ologise de tot. Acum... ce să măi zic? — tot e bine că-și țărăște oasele... nu mai păzește patul... ca mine...

„Fetele... iar... niște umbre, să le sufli...”

„O fi poate, să ispășască niscal păcate grele...”

Tăcu și-și aținti privirea asupra fetelor, care stau în picioare, nemîșcate, la căpătâiul patului.

Am vrut să-i spun ceva — o vorbă de alinare, — dar amuțiiu... Bolnavul scrâșni din dinți și se lăsă pe spate. Un fior îi străpuse tot trupul, zguduindu-l, apoi începu să tremure.

— L-a apucat... sopti nevasta, trăgând o zdreanță de plapomă peste el. — Uite-așa îl tremură de șapce-opt ori pe zi, afară de noaptea.

Și totivi iarăși plapoma peste bolnav.

Privii pe cele trei fete care stau în picioare, nemîșcate, la căpătâiul patului, și-mi păru că văd îngerii suferinței, îmbrăcați în zdreanțe, cu chipurile ca de ceară, cu ochii înțâmbând în lacrimi, veniți să mângâie cele din urmă clipe ale unui muribund.

După ce se liniști I-am dat câțiva bani străni din mila tovarășilor lui.

Atât de mult i-a mișcat sufletul această purtare de grijă, că l-a înecat plânsul, și n'a putut scoate o vorbă de mulțumire...

În plânsul ăsta se răstrângea toată bucuria lui, și toată recunoștința lui pentru binele care i se făcea.

Fetești. R. C. Paraschivescu.

Săptămâna artistică

Vechea romanță românească și compozițiile nouă. — Simfonicul extraordinar cu Cella Delavrancea.

În muzica noastră veche, una din formele cu deosebire predilectă compozitorilor de mai înainte este romanța sau „cântecul de lume”, „cântecul lumesc”, pe care îl întâlnim în trecutul muzical al tuturor ținuturilor românești.

Cu și vechile „cântece bătrânești” romanța are un rol de căpetenie în păstrarea și formarea unui fel de a înțelege și de a concepe muzica noastră națională.

Până într'atâta în formele simple ale romanțelor au putut rînd pe rînd să fie îmbrăcate toate poeziile ce-și luau sborul în lume, fie din pricina cuprinsului lor trist, fie din pricina unor anumite întâmplări ce, știute de toți, ce erau povestite în acele versuri.

Atât de mult te atinge durioșia discretă a umora din vechile romanțe, atât de ce romanța veche românească a putut ispiti pe mulți compozitori moderni de-ai noștri, să o ia și s'o toarne în formele nouă la care ar putea fi supusă și ea ca și alte forme muzicale vechi mai puțin refractare transpunerii moderne.

Unii au și putut rezolva această problemă, reușind să dea compozițiilor lor originale o formă în totul copioasă de vechea romanță românească.

Alții au împunând pur și simplu vechile melodi, înmăscându-le în hainele unor versuri noi, nău, uneori

«Rampa» cu data de 24 Februarie, vorbind de concertul d-lui G. Enescu, dat zilele trecute, reproduce cuvânt cu cuvânt darea de seamă publicată de d. Cohen Linaru în ziarul «Universul» acum câțiva ani, cu prilejul unui concert al lui Kubelick.

Pentru furturile literare, sistemul punerii pe două coloane fiind cel mai nimerit, ne grăbim să-l întrebăm spre a înălțura ori-ce îndoială posibilă.

Cronica din „Universul”

(Concertul lui Kubelick)

A interpreta bine o bucată, adică a-i pricepe fisionomia generală, a-i însemna punctele cele mai luminoase și a-i nuanța cele mai mici amănunte. A modula o singură notă, a o face să treacă succesiv prin toate gradele pasiunii, apoi a o stinge treptat și a o exalta ca un ultim cuvânt care conține esența unui suflet nemuritor, iată o artă înaltă ce foarte arare ori se manifestă!

Ici și colo, câte o voce omenească deosebită, uneltă divină, cearcă să realizeze această artă. Câte un cântător care nu e prea grăbit să ajungă, se indelemnicește printr'un studiu serios și îndelungat, să capete acea perfecțiune ideală.

Dar ceea ce nu fac acum cântătorii, o fac adesea instrumentiștii.

După vocea umară, vioara e instrumentul cel mai cu expresiune comunicativ. Timbrul ei bogat și pătrunzător, sonoritatea ei capabilă de a se pleca la toate nuanțele de intensitate ale sunetului, mecanismul ei simplu și admirabil care îi permite o repede articulare, sunetele-i lungi după voce, fac dintr'însa regina instrumentelor.

Când mai punem că un violonist, neavând a se preocupa de formarea și fragilitatea vocii, poate începe studiul instrumentului său, înec de copil, că deosebitelor dispoziții muzicale, de multe ori moștenite de la părinți, poate adăoga, fie de silă, o muncă lungă, răbdătoare, necontenită și inversunată, ne putem explica cum, mai ales azi, când lumea s'a mai deșteptat, o multime de băcândri, din legiunile pe cari le conțin mai ales orchestrele din Austria și Germania, au ajuns să se distingă, să devie chiar celebri în arta înaltei interpretări pe vioară.

Ce e mai prielnic pentru concretizarea artei de cât încântările și idealul vârstei fragede? De acolo, afară de calitățile de mecanic și justetă, cea căldură de vie expresiune care ne miră.

Unii dintr'acești aleși, sau mai bine, cel dintâi din căpi am auzit până acum, e fără îndoială Jan Kubelick. Afară de calitățile de interpretare pe cari le-am menționat mai sus, mai posedă o tehnică uimitoare, ne mai pomenită. Ascultându-l, nu ți se pare că auzi sunetele limpezi, dulci și pătrunzătoare ale unei viori, ci a două, a trei viori de o dată; atât de mare e deslușirea ce dă fiecărei din părți suprapuse, sau alternate, atât de deosebită e nuanțarea lor în parte, în cât ți se pare că auzi prea bine cântând trei violoniști, fiecare cu propriul lor sentiment.

Și Concertul lui Paganini, și *Charone* de Bach, *Berceuse* de Godard și *Souvenir* de Moscova al lui Viardtemps, într'adins altele, au fost în acest sens admirabil executate. Asemenea în bucățile adăogate, *Zampalada* de Sarasate ca o vervă ce contrastează, cu atitudinea împasibilă și candidă a executantului, precum și *Bonde de Lullins* de Pazzini, cu o corecțiune de stil, agilitate și o claritate de timbru ce încântă pe cel mai profan.

.....Cântul executat cu dublă coardă, pe când alte două sunete pizzicato, însoțete nădău acest cânt. Se zice că de la Paganini, nimeni n'a mai executat această bucată.

mai prouste ca continut și ca formă, neputând face altceva de cât să banalizeze frumusețile modului ale vechilor romanțe în scilesturi moderne împidate și de post gasi.

Cronica din „Rampa”

(Concertul d-lui G. Enescu)

A interpreta bine o compoziție, înseamnă a-i pricepe caracterul ei și a-i nuanța cele mai mici detalii. A modula o singură notă, a o face să treacă succesiv prin toate gradele pasiunii și în urmă a o stinge ca și o ultimă suflare care să conțină esența unui suflet nemuritor, aceasta este o culme deosebită ce rar se atinge!

În trecăt o voce umană mai deosebită, se încercă să realizeze asemenea efecte. Dar de multe ori cântăreții și cântărețele nu răușesc în năzuința lor, astfel că de multe ori numai instrumentele răușesc să ne dea această perfecție.

După vocea umană, vioara este instrumentul cel mai expresiv. Timbrul ei bogat și pătrunzător, sonoritatea ei capabilă de a se pleca la toate nuanțele intensive ale sunetului, mecanismul ei simplu, care îi permite o articulare rapidă și sunetele-i lungi, fac dintr'însa cel mai ales dintre instrumente. Mai ajută și faptul că un violonist, care nu trebuie să se ocupe de formarea și fragilitatea vocii, poate începe studiul la acest instrument din cea mai fragedă copilărie, având chiar dispozițiunile muzicale deosebite fie ele moștenite de la părinți sau însușite de el însuși. Ne putem explica cum o multime de flăcăiandri, din legiunile pe cari le găsim prin Austria și Germania, au ajuns să se distingă, să devină chiar celebri în arta rafinată a interpretării pe vioară.

Nu cred să fie ceva mai prielnic pentru concretizarea artei, ca încântarea și idealul vârstei fragede. De acolo vine, exceptând calitățile de mecanic și justetă, cea expresiune călduroasă, vioară, care ne uimește.

Între acești violoniști este și George Enescu. Într'adevăr, pe lângă calitățile menționate mai sus, posedă o tehnică prodigioasă. Îl asculti și nu-ți vine să crezi să auzi sunetele limpezi și pătrunzătoare ale unei singure viori, ci a două, chiar trei deodată. Atât de mare e deslușirea ce dă Enescu fiecărei părți suprapuse sau alternate, cât și nuanțarea lor, încât crezi că auzi cântând trei violoniști fiecare după propriul lor sentiment. Execuțiune de o creațiune de stil agilitate și claritate de timbru, ce cred că încântă pe cel mai profan. În mod fin sunt redată cântecul pe dubla coardă, flageoletele pizzicatele, staccatele, trilurile, etc.

Ne mulțumim numai să semnalăm, și să arătăm dovada acestui plagiat, care, suntem siguri, nu se poate contesta de nimeni. Lăsăm cititorilor puțința de a judeca și a comenta asupra lui.

Dar cej ce au reușit să ridice romanța veche la gradul de compoziție artistică, demnă de a fi prielnică și apreciată de ori ce muzicant, acești puținți înclinați cu trup și su-

flet muzicel neamului nostru trebuie să privești ca adevărați promergători ai unei epoci de strălucire a muzicii noastre naționale.

Printre acești puținți trebuie socotit și compozitorul M. Andreescu-Iași, un distins absolvent al Conservatorului din Paris, care a reușit să ridice vechea noastră romanță până la nivelul compoziției artistice ce poate fi prețuită și aiurea.

Atât „Plugușorul” lui Andreescu-Iași cât și toate romanțele inspirate compozitorului acesta de talent de versurile lui Eminescu toate deopotrivă lămuresc același lucru...

Și dacă acest compozitor va reuși să dea aceiași strălucire artistică și celorlalte genuri de muzică veche românească, el e merit de sigur să aibă un rol de frunte în noua mișcare muzicală de la noi.

Simfonicul extraordinar de Duminița aceasta a fost cu deosebire interesant prin faptul că celebritatea ce și-a dat concursul de data aceasta a fost un talent esil dintre noi, Cella Delavrancea — tânăra și talentata pianistă, care a obținut succese strălucite prin marile centre muzicale de aiurea, impunându-se cu drept cuvânt și atenției lumii noastre iubitoare de muzică.

Impresionantă a fost interpretarea dată de pianistă concertului de Schumann, precum au fost de impresionante și celelalte două interpretări a două mici capodopere ale marelui compozitor romantic.

De data aceasta s'a putut și mai mult releva pianista prin calități de adâncă musicalitate, prin acea putere de redare a însuși fondului sufletesc al compozițiilor interpretate. Și aceasta e o notă de mare pianistă ce ne bucură pe toți deopotrivă.

Musicus

COPILUL LUI

Dacă n'ar fi rămas pe ici, pe colea grămejoare de zăpadă, ai fi uitat că-i iarnă... Un vânt ușor, ca năborarea unui vis drag, legăna ramurile și un stol de vrăbii cîrpea, cîrpea neveste sub îndemnul înviorător al razelor căldute de soare. Cete neastâmpărate de copilași sburdau în toate părțile sub privirile îngrijorate ale mamei și bonelor ce-i însoțeau.

Ce de lume în grădina asta, ce de viață, ce voieșie!...

Doar Lea, suflet înstrăinat și trist, înaintea încet, cu gândurile duse. O doboră noianul amintirilor...

A, dar ce fu asta? Lea tresare că din vis. Lângă ea căzuse o minge. O ridică și privi în urmă-i. Imbușorat la față de alergătură, un copilaș drăguț, cu buche de aur răsletite, cu ochii vii și catifelați, se uită la ea întrebător.

— A ta e mingea, puile?

— Da... mingea mea...

Și înându-i-o din mână, copilașul alergă fericit înainte. Lea îl privește depărtându-se până îl pierde la cotitura unei alei...

... Acei ochi... Doamne, unde fi mai văzuse ea?... Și printr'o ciudată înclanțură de idei, îi răsări în minte un cabinet de lucru, o masă mare încărcată cu cărți și ge-asupra un portret, un grup duios, tatăl frumos și blând, cu o expresie tristă în înlucereații ochi căprui, ținând pe genunchi copilașul nespuse de drăgălaș cu privirea deschisă și mînaul de întrebătoare... Da, nu se mai îndoaia acum. Copilașul acela era al lui, Neluțu lui drag; icoana vie a celui ce adorase o-dinioară...

Și deodată toată dragostea ei înbușită se revărsă acum asupra acestui copilaș, la care aproape nici nu gândise până aci... Copilul lui... copilul singurului om ce iubise, îl avusese în față și totuș nu ghicise nimic, nu știuse să-l țină lângă ea, să-l prindă în brațe, să-l alinte ca o mamă dulce... O, ce fericită ar fi fost!

Dar acum gândurile i se învrăjbiră... Mama copilului lui!... Da, era natural... Copilul acela avea o mamă... Și Lea simți cum în suflet i se fieru un gol adânc... Și o gelozie nepătrunzătoare o cuprinsese... gelozie, nu împotriva fe-

meel, ei împotriva mamei, al cărei copil îl adora de o clipă și care îi devenise și ei mai scump de cât cea mai neprețuită comoară... Oare mama lui îi iubea așa cum ar fi știut ea să-l iubească?..

Lacrimi calde umeziră ochii triști ai fetei și apoi se mai liniști. Ea, care era așa de bună, de ce avusese acest gând rău?.. Dacă ea—o străină—și iubea acest copil în amintirea unui trecut ucigător de dulce, oare cealaltă, adevărata lui mamă, cum nu l'ar fi adorat?..

Seara se lasă încet, învâluind zarca în umbrele-i cenușii. Cărările grădinei sunt pustii acum. Clopotele împărăstie rugăciunea inserării... pasările nu mai ciripesc... E frumos... e liniște și în sufletul copilului durerile se potolesc, gândurile se încheagă limpezi și când într'un târziu se îndreaptă încet spre casă, zămbește fericită înaintea imaginii dulci ce-și înfățișează... Măine... mâine va veni de sigur tot acolo... îl va revedea... îl va chema la sine, îl va da bomboane, jucându-se cu el, căutând să împlinească cele mai mici dorințe ce s'ar forma în sufletul lui naiv și dragălaș...

Dar a doua zi Lea în zadar așteaptă pe copilul iubit... a treia zi iarăși... Și când văzu că niciodată nu-l va mai întâlni, ridică întunecați ochii spre cer, într'o rugăciune mută...

Așa-i era scrisul, se vede...

Păru-se o clipă că va începe o viață nouă, se mângâiasă la gândul unei fericiri dulci și nevinovate și după cum odinioară el, tatăl, năruise cele dintru 'ntâl visurii ale tinereții ei, tot așa azi copilul, copilul lui, îl răpea pe neștiute cea de pe urmă rază de soare ce ar fi putut s'o încălzească...

Gabriella I. Anastasiu-Vuculescu

Atâtea legi ne ies în cale.

Aceleiași femei

Atâtea legi ne ies în cale
Și-atâtea pravili din cărți sfinte...
Să nu luăm în seamă!... Totul
E vorbă care 'nșală, minte...

Iubirea singură e lege

Și-o lume cade ei învinsă;
Ea sfarmă și credință și datină
Când inima-i de dor încinsă.

Amorul singur naltă-altarul
In care sufletul se 'nchină,
Amorul l'a clădit și 'n tine
Din farmec, viață și lumină.

Tu mă iubești! Aceasta-i legea
Ce ne desparte și ne-adună,
Tu mă iubești! Înălțurii sfinții
Și evanghelia,—minchină!

Tu nu căta ce-ai scris în pravili
Preoți nebuni în curs de vremuri,
Când pot, c'o șoptită a te face
Să plângi, să râzi, să cânti,
să tremuri...

De cât în ochii tăi văd scrise
Fatale legi ucigătoare...
Și lor mă 'nchin, că'n ei trăește
Credința mea biruitoare!

Orî câte legi s'ar pune 'n cale
Nu poate dărma legea firii
Noi ne supunem ei!... Mărire
Și slavă pururea iubirii!

D. Iov

Convorbiri astronomice

Stelele noi. — Ipotezele cari explică originea lor

De obicei, mai toți cred că cerul rămâne neschimbat, ba unii poezi cântă liniștea cea mare ce domnește printre stelele cerului, pe câtă vreme acestea au mișcări atât de repezi în cât abia ne dăm socoteală. Îndepărtările la cari se află însă stelele — sorii sunt atât de mari, în cât mișcările lor nu se pot observa de cât după sute de veacuri. Totuși, astronomii, cu ajutorul instrumentelor pot să descopere mișcările celor mai multe dintre stele.

Dar mai sunt și alte fenomene,

carî arată viața ce domnește în cer, sunt stelele noi, sau timporare.

Înainte vreme se credea că stelele noi sunt rare, aproape una pe veac. Au fost unele cari au întrecut în strălucire până și luceafărul; așa a fost cazul cu steaua ce a apărut în 1572, în constelațiunea Casiopeia și care a putut fi observată chiar și în timpul zilei. Încetul cu încetul, steaua și-a pierdut strălucirea și în urmă a pierit. Au mai apărut și altele de atunci încoa, ba cea din 1901, ce s'a văzut în constelațiunea Perseu, a strălucit ca cele mai frumoase stele de pe bolta cerească. Numărul lor însă, la începutul veacului 20, abia trecea peste douăzeci.

Iată însă că cerul poate fi fotografiat regiune cu regiune, plăcile fotografice pot fi examinate, și se pot compara între ele plăci diferite pentru aceeași regiune. Cu ajutorul acestor plăci se găsi că sunt mult mai multe stele noi de cât se credea. În 11 ani numai s'au descoperit 13 stele noi, ceea-ce ar însemna, că într'un veac ar apare cel puțin 100 de stele noi. Cu alte cuvinte, de la nașterea lui Cristos până acum, au apărut în mijlocii 1912 stele noi.

Înainte vreme, când numărul stelelor era mic, se credea că stelele noi se datoresc ciocnirii a două sau mai multe corpuri cerești. Un soare încă în plină vigoare s'ar fi întâlnit în drumul lui cu un soare stins însoțit de un cortaj de planete. Ciocnirea a fost îngrozitoare și valvătăia enormă de hidrogen aprins, am văzut-o noi de la mari depărtări, sub forma unei strălucitoare stele noi.

Din diferite motive însă, s'a renunțat la această ipoteză măreață, dar mai ales de când s'a observat că ar trebui să înregistrăm prea multe ciocniri cerești.

O altă ipoteză ar fi aceea că un corp ceresc care e pe cale să se răcească face explozie, nimicind coaja ce prinsese la suprafață, arzând-o cu totul. Tot un incendiu măreț deci. Gustave Le Bon e mai original; el ne spune, că atomii unui corp ceresc îmbătrânind, fac explozie subită, se disociază.

Bine înțeles, astronomii nu au rămas numai la aceste ipoteze. Astfel, au mai găsit că s'ar putea ca stelele noi să rezulte tot din întâlnirea a două corpuri, dar fără ca ele să se ciocnească; ar fi de ajuns să treacă la o mare apropiere unul de altul, ca să-și producă „maree” reciproce, fluxuri și refluxuri enorme de mase incandescente. În sfârșit mai e ipoteza că stelele noi se datoresc trecerii unui corp întunecat printr'o nebulosă. În frecarea prea mare, corpul acela se aprinde la suprafață și atunci devenind luminos, îl vedem de pe pământ ca o stea nouă.

Ceea ce știm cu siguranță, e că toate stelele noi se ivesc în calea laptelui, în care se află numai sorii tineri, îngrămădiri nenumărate de sorii și imense mase nebulare hidrogen, helium și siliciu. S'ar putea foarte bine ca în calea laptelui să se plămădească sorii și din planul ei să se răspândească apoi în întregul univers vizibil. În această privință e foarte curioasă descoperirea ce s'a făcut, că stelele-sorii, cu cât îmbătrânesc, cu atât au mișcări mai repezi în spațiu și cu atât se depărtează mai mult de planul căii lactee.

Dar aceste descoperiri sunt recente și ele vor conduce de sigur, la adevărul pe care astronomii îl caută de atâtea veacuri. În știință și mai ales în știința cerului, nu merge pe presupuneri, căci trebuie să fim seama de ceea ce vezi în cer. De aceea ipotezele celor cari nu cunosc cercelările astronomice moderne, ipoteze asupra constituției universului nostru, sunt numai basme cu cari se înșală pe ei înșiși. Astronomii sunt mai modesti, ei fac mereu cercetări măgaloase, măsurători extrem de delicate, de și știu că numai într'un viitor depărtat se va putea afla adevărul.

Expoziția Marinescu-Vălsan

D. Marinescu-Vălsan, despre care am mai vorbit, e un nume cunoscut marelui nostru public. Încercările d-sale foarte reușite în domeniul picturii naționale și al olăriei artistice îi atrag luarea aminte de la început prin remarcabilele lor însușiri caracteristice. Opera d-lui Marinescu-Vălsan îi dă impresia naturii adevărate, a naturii sănătoase, sub înfățișarea ei reală; e natură pe care penelul artistului nu caută s'o idealizeze și la care el nu adaugă nimic.

Lucrările de cari artistul Marinescu-Vălsan e mai mulțumit sunt tocmai acelea în cari el a isbit să prindă această notă, care, precum am spus, constituie maniera sa.

D. Marinescu-Vălsan

Am avut prilejul să petrec o oră în mijlocul lucrărilor cari alcătuiesc expoziția d-sale, în str. Fântânii colț cu Diaconese. Și simțământul general pe care l'am avut a fost acela pe care ți-l produce o plimbare la aer curat sau o odihnă pe iarba verde. În sumedenia de școli ce se tot așează, lucrările d-lui Marinescu-Vălsan pot ocupa locul ce s'ar da când-va *artei românești*. Pânzele d-sale înfățișează mai totdeauna scene din viața săteanului. «Copii la vatră», «Plug la arat», «Car cu boi», «Căpițe de fân», «Vite la pășune», «O pajiste verde», «Sat sub zăpadă», «Secerători» acestea sunt numirile generale ale lucrărilor d-lui Vălsan. Iar în mulțimea de felurite tendinți, cari de cari mai nebulose și mai extravagante, tendința acestui artist, tendința naturală și românească e un punct odihnitor al sufletului.

Una din ideile originale ale d-lui Vălsan e și aceea de a face ramele mai tuturor pânzelor sale din argilă modelată pe motive românești.

Înainte de a încheia se cuvine să spunem că obiectele de olărie artistică expuse de d-sa merită toată luarea-aminte și completează într'un chip fericit impresia bună pe care ți-o face expozițiunea aceasta demnă de a fi vizitată de cât mai mulți iubitori de artă românească.

CRONICA CĂRȚILOR

D. A. Buzescu a tradus de curând din italienește frumoasa scriere a lui Collodi «*Păianții lui Tândărică*». E povestea extraordinară, fantastică a unei păpuși de lemn. Atât de extraordinară și de fantastică poveste, încât nici copiii ceva mai rășăniți n'ar crede-o! Și cu toate acestea scrierea lui Collodi e captivantă, ba chiar pasionantă. Prima pagină o citești cu zămbetul pe buze. De curiozitate urmezi și pe a doua. Interesul ce ți-a deșteptat aceste două pagini te face să uiți că e o poveste pentru copii și continui lectura și nu mai poți lăsa cartea necitită. Eă unul, cel puțin, am lăsat-o din mână numai de două ori—cu părere de rău și cu nerăbdare de a-l vedea sfârșitul.

În ce constă farmecul «*Păianților lui Tândărică*»? Mai întâi în felul cum știe autorul să ne ție încordată atenția, în chipul lui minunat de a povesti. Apoi, mai ales în sentimentele morale pe cari ni le deșteaptă. Păianții păpușei de lemn servesc de lecție copiilor neascultători (adică tuturor copiilor) și tinerilor ușurateci (adică unei părți respectabile din tinerime), ba chiar și unor persoane ajunse în vârstă matură, dar care copilăresc încă.

Tândărică era o păpușă de lemn, însuflețită însă, și dacă ar fi ascultat sfaturile bunului său tată (tâmplarul Geppetto), ar fi devenit băiat cuminte, adică în toată puterea cuvântului băiat. Dar din pricină că nu prea avea gust de carte, din pricină că s'a luat după niște haimanale de copii, a fugit de acasă și... după multe aventuri, într'o bună dimineață, când s'a deșteptat din somn, s'a pomenit preschimbat într'un măgar cu niște urechi... mă rog, ca de măgar. Scos în vânzare în oborul de vite, fu cumpărat de directorul unui circ, care își puse în cap să facă din el un danțator de forță; dar într'o seară în timpul spectacolului căzu rău și rămase schiop de amândouă picioarele. Atunci directorul, ne mai având ce să facă cu un măgar schiop, l'a scos și el în vânzare și de astădată fu cumpărat de unul care și propuse să facă din pielea lui tobă. Acesta, ne-voind să-l împuste, fie din milă, fie ca să nu-i gărească pielea, îi legă un bolovan de gât și-l aruncă în fundul unui râu. Atunci o zână (geniul bun al ficcării ei), care în mai multe rânduri îl îndemnase la bine, i se făcu milă de dânsul și spre a vedea dacă după atâtea păianți s'a făcut ascultător, l'a transformat iar în păpușă. Tot zâna îl ajută să regăsească pe tatăl său, care era foarte sărac și mai înainte, dar acum nici nu putea munci.

Atât de sărac fusese bietul Geppetto și atât de mult își iubise păpușea lui, încât își vânduse sumanul ca să-i cumpere un abecedar, cu care să-l trimeată la școală. Dar ștrengarul de Tândărică, luându-se cu băieții, dădu hani la o panoramă de păpuși și nu se mai întoarse acasă. Iar bătrânul său tată îl căută peste nouă mări și nouă țări...

Dar după atâtea păianți, cât însăra autorul, fără să bagi de seamă, în 200 de pagini, Tândărică s'a schimbat cu totul. S'a pus pe muncă, ca să ajute pe bătrânul său tată, s'a dus cu drag la școală și când a descoperit că «mai-cuța lui cea iubită» (adică zâna) se afla în mare suferință, s'a pus să muncească și mai mult. În seara aceea împleți până la miezul nopții coșulețe de nuele, pentru ca s'o ajute pe dânsa. Apoi se aruncă în pat și dormi. Pe când dormea, i s'a părut că vede în vis pe zână, frumoasă și zămbitoare, care după ce l'a sărutat, i-a spus:

«Bravo, Tândărică! Pentru inima ta bună, îți iert toate ștrengăriile de până astăzi. Copiii cari ajută cu drag pe părinții lor la nevoie și îi îngrijesc în caz de boală, merită multă laudă, chiar dacă nu pot fi luați drept modele de supunere și de purtare bună. Fii cuminte de-acum încolo și o să fii fericit.

«Și în clipa aceea visul se sfârși, iar Tândărică se deșteptă cu ochii holbați.

«Închipuiți-vă mirarea lui nespuse când, deșteptându-se, băgă de seamă că nu mai era o păpușă de lemn, dar că devenise un băiat ca toți băieții...
«— Dar tata unde e?—strigă el deodată; și în odaia de alături găsi pe bătrânul Geppetto viu și bine dispus, ca altădată...

«— Lămureste-mi un lucru, tăticele, cum se explică schimbarea asta neașteptată? îl întrebă Tândărică, sărindu-i de gât și acoperindu-l de sărutări.

«— Această schimbare neașteptată din casa noastră e meritul tău—răspunse Geppetto.

«— Cum meritul meu?

«— Pentru că atunci când copiii din răi se fac buni, aduc veselia și fericirea în sânul familiilor lor.

Frumoasa povestire a lui Collodi e

incheie cu o reflecție a lui Tândărică :

«— Ce caraghios păream când eram păpușă ! și ce mulțumit sunt acum că am devenit și eu băiat ca toți băieții !».

Reflecțiile care simbolizează o întreagă filosofie a vieții.

Copiii cari vor citi sau asculta pătaniile lui Tândărică, vor avea câteva ceasuri de distracție sănătoasă și de îndemnuri spre bine; tinerii și oamenii maturi vor găsi prilej de a medita serios asupra vieții și purtării omenești.

Aladin.

CÂNTEC

Azi iar se scutur frunze
Și ramuri iar se frâng
Și iar mi-e dor de tine
Și iar încep să plâng...

I-acelas cer de toamnă
Cu-acelaș trist apus
Cu-același foși pălite,—
Ca 'n vremea când te-ai dus.

Acelaș vânt suspină
Prin crengile pustii,
Acelaș dor te plânge,
Chemându-te să vii.

Sunt an de despărțire ;
Tot raze reci și pale
Mureaș și-atunci în păru-mă
Și 'n clarul feței tale !

N.

CHATEAUBRIAND

RÉNÉ

— Umare —

Dar cum să exprim această mulțime de senzații fugitive ce simțeam în plimbările mele? Sunetele ce scot pasiunile în vidul unei inimi singuraticke, seamănă cu murmurul vânturilor și apelor în tăcerea unui șes: te bucuri de ele, dar nu poți să le descrii.

Toamna mă surprinse în mijlocul acestor nesiguranțe: intram cu plăcere în luna furtunilor. Une ori aș fi voit să fi fost un mare războinic rătăcind în mijlocul vânturilor, norilor și fantomelor; une ori invidiam până și soarta păstorului pe care îl vedeam încălzindu-și mâinile la micul foc de mărăcină ce-l aprinse în un colț al pădurii. Ascultam cântecele sale melancolice, cari îmi amintea că, în toate țările, adevăratul cântec al omului e trist, chiar și când exprimă fericirea, inima noastră e un instrument necomplet, o liră căreia îi lipsește coardele și pe care suntem siliți să scoatem sunetele bucuriei pe tonul consacrat suspinelor.

Ziua rătăciam pe întinse mărăcinișuri terminate cu păduri. Ce puțin lucru trebuia visării mele! o frunză uscată pe care vântul o gonea în fața mea, o colibă din care fumul se înălța până la creștetul arborilor fără frunze, mușchiul care tremura la suflarea nordului, pe trunchiul unui arbore, o stâncă retrasă, o bălță singuratică unde fășia vrestia. Clopotnița cătunului, înălțându-se în depărtare în vale, a atras adesea privirile mele; adesea urmăream cu ochii păsările în treacă care sbura de asupra capului meu. Imi închipuam ținuturile necunoscute, climaturile depărtate către care se îndreptau; aș fi voit să fiu pe aripile lor, un instinct ascuns mă turbura, simțeam că eu însumi nu eram de cât un călător; dar o voce din cer părea că-mi zice: „Omule, timpul migrațiunii tale n'a sosit încă; așteaptă ca vântul morții să se ridice: atunci îți vei îndrepta șborul spre aceste ținuturi necunoscute pe care le dorește inima ta”.

„Ridicați-vă mai curând, furtuni mult dorite, cari veți duce pe René

în spațiul unei alte vieți!” Vorbind astfel, mergeam cu pași repezi, cu fața rumenă, vântul suflând prin părul meu, nesimțind nici ploaie nici polei, încântat, turmentat și ca și cuprins de demonul inimei mele.

Noaptea, pe când vântul cutremura coliba mea, când ploaia cădea cu galeata pe acoperiș, când prin fereastra mea vedeam luna brăzdând norii, ca o palidă corabie arând valurile, mi se părea că viața sporea în fundul inimei mele, că aș fi avut puterea să creez lumi. Ah! dacă aș fi putut să împărtășesc la altă ființă transporturile ce simțeam! O Dumnezeule! dacă mi-ai fi dat o femeie după dorințele mele; dacă, ca și pământul nostru tată, mi-ai fi adus de mână o Evă creată din mine-însumi?.. Cerească frumusețe, m'aș fi prosternat înaintea ta; apoi, luându-te în brațe, aș fi rugat pe Dumnezeu să-ți acorde restul zilelor mele.

Însă vai! eram singur, singur pe pământ! Eram cuprins de o melancolie tainică. Acest dăgust de viață, pe care îl simțisem încă din copilărie, revenea cu forțe noi. Curând inima mea nu mai hrănea gândul meu, și nu-mi dădeam seamă de existența mea de cât printr'un adânc sentiment de plătiseală.

Luptai cât-va timp contra acestui rău, dar cu indiferență și fără a avea ferma hotărâre de a-l învinge. În sfârșit, neputând găsi leac pentru această stranie rană a inimei mele, care nu era nicăeri și care era pretutindeni mă hotărâi să părăsesc viața.

O Părinte Prea-Înalt care mă auzi, iartă pe un nenorocit căruia cerul nu i-a dat aproape de loc rațiune. Eram plin de religiozitate și gândeam ca un fără-de-lege; inima-mi iubia pe Dumnezeu și spiritul-mi îl înlătura; purtarea mea, discursurile mele, sentimentele mele, gândirile mele, nu erau de cât contradicțiuni, tenebre, minciuni. Dar omul știe el oare totdeauna ceea ce vrea? el totdeauna sigur de ceace gârdește?

Uitam totul: amicitia, lumea, retragerea.

Incercașem tot, și tot mi-a fost fatal. Gonit de societate, părăsit de Amelia, dacă îmi lipsește și singurătatea, ce-mi mai rămâne?

Sperasem că-mi va fi ultima mea scăpare și iată că și ea se cufundă în prăpastie!

Decis cum eram de a mă ușura de greutatea vieții, mă hotărâi să pun toată rațiunea la îndeplinirea acestui act nebun. Nimic nu mă grăbea: nu fixai momentul plecării, spre a gusta bine ultimelile momente ale existenței, și de a-mi strânge toate forțele, după exemplul unui strămoș, spre a simți când sufletul mi se va duce.

Totuși crezui necesar să iaș câteva măsură relative la averea mea și fui silit de a scrie Ameliei. Imi scăpă câte-va tângiri de uitarea sa, și lăsați, încetul cu încetul, să apară tristețea ascunsă în inima mea. Imi închipuam, cu toate acestea, a fi disimulat foarte bine secretul meu, însă soră-mea, deprinsă a citi până în fundul sufletului meu, îl ghici fără greutate. Fusese alarmată de tonul de constrângere din scrisoarea mea și de întrebările mele asupra unor afaceri de cari nu mă ocupașem nici odată. În loc de a-mi răspunde, veni să mă surprindă pe neașteptate.

Pentru a putea pricepe care fu în în urmă amărăciunea durerii mele, și cari fură primele transporturi revăzând pe Amelia, trebuie să vă închipuiți că ea era singura persoană pe lume pe care o iubișem vro-odată că sentimentele mele veneau să se confunde în ea cu dulceața amintirilor copilăriei. Primii decși pe Amelia cu un fel de extas al inimei. Era atâta timp de când nu găsisem pe cine-va care să mă audă și căruia să-mi pot deschide inima!

Amelia aruncându-se în brațele

D. Jean Richepin. Ilustrul academician francez, în cinstea coruia «Sindicatul Ziaristilor» a dat un banchet la hotel «Boulevard».

mele imi zise: „Ingrat, tu vrei să mori și soră-ta există! Tu bănuștii inima ei! Nu căuta să te explici sau să te scuzezi, știu tot, ca și când aș fi fost cu tine. Oare pe mine vrei să mă înșeli, pe mine care am văzut născându-se primele tale sentimente? Iată nenorocitul tău caracter, desgusturile tale, nedreptățile tale. Jură, acum că te strâng la inima mea, jură că e pentru ultima oară că te lasi liber nebuniilor tale: jură-mi să nu atentezi nici odată la zilele tale”.

Zicând acestea, Amelia mă privea cu milă și tristețea și-mi acoperea fruntea de sărutări; era ca și o mamă, era ceva ceresc. Vai! inima mea se redeschise la toate bucuriile; ca un copil nu ceream de cât a fi mângăiat; cedai la porunca Ameliei: ea îmi ceru un jurământ solemn; îl făcui fără a ezita, ne mai gândindu-mă că mai puteam fi, de acuma înainte, nenorocit.

Puturăm, timp de mai bine de o lună, să ne deprindem cu fericirea de a fi împreună. Când auziam, dimineața, în loc de a fi singur, vocea sorei mele, simțeam o tresăritură de bucurie și fericire. Amelia primise de la natură ceva dumnezeesc: sufletul său avea aceleași grații inocente ca și corpul său; dulceața sentimentelor era infinită; totul era suav și puțin visător în spiritul său; ai fi zis că inima, gândul și vocea suspinau într'o perfectă înțelegere; ea avea de la femeie timiditatea și iubirea, de la inger, curățenia și melodia.

(Va urma).

Gaston Toussaint

Aforisme de Carmen Sylva

Ziarul «Frankfurter Zeitung» publică următoarele aforisme ale Carmen Sylvei, Augusta noastră Suverană :

Educațiunea este școala superioară a inimei.

Dumnezeu iartă, natura niciodată.

Să n'ai încredere în bărbatul care

și dă aparența că pune la îndemână fericirea d-tale casnică.

Femeea din lumea mare arareori rămâne femeea soțului ei.

Mama este ca bunul Dumnezeu : ea este chemată în cazuri de nevoie și uitată în fericire.

Iertarea este aproape indiferențism; nu iartă cineva când iubește.

Bărbatul și soția să-și facă meren câte puțină curte.

Amicitia scade când este prea multă fericire, dar și atunci când este prea multă nefericire.

Norocul este ca ecoul : el răspunde, dar nu vine.

Decețiunea este ca o grădină înfloritoare care a devenit pustie, ca un isvor cald care a înghetat, ca o fată surzătoare care a încrămențat subit.

C. Scurtu

Ilustrația noastră colorată

Un episod din evenimentele din Tripolitania

Ilustrația noastră colorată din pagina 1-a reprezintă un episod din evenimentele din Tripolitania.

În ziua de 14 Februarie, trupele italiene, comandate de generalul Reissoli, pornind în trei coloane de la Homs, au dat asalt asupra colinei Mergheb, ocupată de trupe turco-arabe. Lupta a început dimineața și s'a sfârșit seara. Impotrivirea inversunată a turcilor a fost zadarnică față de pornirea eroică a luptătorilor italieni cari au câștigat o victorie strălucită punând stăpânire pe colină. În lupta aceasta un brav sergent italian a străpuns cu baioneta pe comandantul trupelor turco-arabe.

Acțiunea italienilor a fost ușurată de faptul că cu o zi înainte comandatul general Reissoli a simulat o debarcare la Slihen, situat la 35 km. depărtare de Homs, făcând ca parte din trupele dușmane să se concentreze în această localitate.

Știri și fapte

D. maestru-compozitor B. Anastasescu, însărcinat de ministerul instrucțiunii cu culegerea melodiilor populare, roagă pe cei ce ar ști vorbele cântecului «Am o soacră la Bacău» să i le comunice la București, strada Rondă, 48 bis.

Ziarele italienești de săptămâna trecută vorbesc cu multă căldură de compatriotul nostru tenorul Benvenuto de Sylva care în *Rigoletto*, jucat în Bologna, la teatrul del Corso, a entuziasmat sala cu vocea sa admirabilă.

Ziare ca «Il resto del Carlino», «Giornale del Mattino», «L'Avvenire d'Italia» și altele vorbesc despre artistul român în termenii cei mai elogiogși.

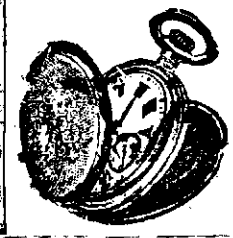
INAINȚĂȚI prin mandat postal lei 1.90 tocmă și veți primi prompt, discret, franco și recomandat cel mai util, mai interesant, mai instructiv și mai nou manual ce s'a publicat în limba română despre: *manucuvântă, etichetă, portăruile frumuse, manierele elegante, arta de a se face cârmă plăcut în societate, compunerea de scrisori și cereri în căsătorie, limbajul florilor, felicitări pentru zilele onomastice, poezii pentru dezlănat în societate, versuri și toast.* (Cea mai nouă ediție. Comenzile se fac prin poștă numai la noi trimițându-ni-se prețul de lei 1.90 exact pe adresa: *Agencia de publicitate literară PLESSA, casula poștală 153, București.* Aceasta ajunge.

Vă mai recomandăm asemenea cu stăruință a vă procura dela noi cartea de bucate cea mai nouă, mai practică, mai încercată, mai folositoare și în adevăr mai bună decât toate cărțile similare apărute până acum și care costă numai 2 lei. Conține 200 pagini și multe ilustrații, învățând pe ori-cine bucătăria română, franceză și nemțească (bucate, prăjituri, dulceturi, conserve, dicouriuri, siropuri, etc., etc.). Prețul de doi lei pe mand. p. se expediază exact pe adresa de mai sus și trimițând cartea franco și recomandată. *Tăvăli din corpul ziarului acest anuri și păstrati-l!*

UN CEAS GRATIS

Admirabil ceas Anker Rem. DE AUR „GLORIA“
La loc de lei 28, numai lei 9

LANT ELEGANT LEI 2

GARANȚIE PE 3 ANI

Cu 3 capace durabile, în gravate și capace satlonate într-un mers reg., gar., scrisă 3 ani

Nunai lei 9. — Se trimite prin ramburs

La o comandă de 3 bucăți vă trimete un ceas gratis

EXPORT. ARNOLD WEISS, Wien 63 Postfach

Casă de Sănătate

SPECIALE PENTRU BOALE DE FEMEI — SUB DIRECȚIA —

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eforiei

SECȚIE SEPARATĂ pentru BĂRBĂȚI (hemoroide, hernii, lomori, calcule vesicale, sticluri urinale, etc.)

Strada Sf. Ionia 2, în dosul Teatrului Național — TELEFON 2/96

Pentru doamnele menajere
Recomandăm călduros
„Regina bucătăriei“

Un volum conținând rețete complete pentru ori-ce fel de mâncări, pentru sămătoși și bolnavi.

Costul unui volum UN LEU.

La administrația ziarului «Universul» Pentru provincie se adaugă 10 bani porto

Contra ramburs nu se expediază

Hartie Maculatură de vânzare la administrația ziarului «UNIVERSUL».

VĂPSEA DE PĂR RAPID

GARANTAT ABSOLUT NEVĂTĂMĂTOARE

Văpșete imediat părul cărunt sau alb, în negru, brun, castaniu sau blond într-un mod atât de perfect și de natural încât nu se cunoaște de loc că părul e răpșit. Intrebuintarea mai simplă și mai ușoară ca în ori-ce altă văpșea de păr.

La nemulțumire se restituie imediat costul.

BONBOANE ORIENTALE

Parfumează adârbil gura

și distrug ori-ce miros urât al gurii provenit din tutun, dinți stricți sau stomac deranjat.

Cutia 50 bani la drogerii și farmaci.

Observați marca *Semiluna cu stea*, singura veritabilă.

CREMA **FLORA** POMADA

PUDRA **FLORA** Capilogen

SAPUN **FLORA** (Apă de păr)

TUSEA cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea măgărească, vindecă sigur

Pectosin Steanu

Sticla lei 3. — La drogerii și farmaci

ANEMIA (lipsa sângelui), ciorosa, neurastenica, histérica, slabiciunea generală, vindecă

Hemofer Steanu

recomandat de prof. dr. Baileanu, prof. dr. Leonte, prof. V. Negel, Iași, și alții, ca unul din cele mai puternice remedii stituente ale corpului slabit. Sticla lei 4

PURGEN

PURGATIV IDEAL cu renume universal

De o eficacitate absolută sigură. Cutia cu 25 purgative lei 1.50. Observați ca fiecare pastilă are înscrisă: **PURGEN-DAYE**, singurul veritabil.

DURERI REUMATICE

Neuralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți vindecă sigur

PASTILE

Neuralgice Jurat

Un flacon 2.50

La drogerii și farmaci

Engros Marele magazin de muzică

Endetail

LA LIRA

București. — Str. Colței 3

OPERA CA RECLAMA:

VIORI de 1-a calitate, complete montate cu abanos... Lei 16

Mandoline italiene lemn de palisandru, 19 doge... L. 15

Mărituri superioare

Mărituri superioare

COEZA de paltin 1-a calitate superioară... **Lei 14.--**

TAMBAL mare sunet tare, calitate fină, lemn culoarea naturală, palisandru sau natur... **Lei 40.--**

CLARINET de abanos, superior de concert, corpul rezonanței îmbrăcat cu metal cu 5 clape... Lei 20.-- cu 8 clape Lei 25.--

FLAUTE de abanos prima cu 1, 4, 6 clape **Lei 10, 14, 16.50**

ARMONICI de mami cu 10 clape, 2 bas., 2 reg. Lei 9, cu colturile legate Lei 10, 12 și 15 cu 3 reg.

ARMONICI vieneze cu 2 rânduri tonuri bronz Lei 30, cu tonuri duble de oțel calitate prima Lei 36.

CONCERTINA cu 2 rânduri tonuri de bronz Lei 37.50, cu tonuri de oțel prima calitate Lei 43.50.

Comenzile spre a fi efectuate trebuie să fie însoțite de cost sau aconto.

VINDECATI BETIA

inainte ca bețivul să infrângă legea

ALKOHOL

Vindecați-l înainte ca alcoolul să fi distrus sănătatea, puterea și averea lui, sau ca moartea să fi făcut imposibilă vindecarea lui.

COOM este un surrogat pentru alcool și efectul lui este că bețivul va detesta băuturile spirtoase.

COOM este cu totul nevătămător și efectul lui este atât de eficace, în cât persoanele cele mai inclinate beției nu devin nici adată recidive.

COOM este cea mai nouă invențiune care știința a produs-o în această privință, și-a scăpat până acum miile de oameni din nevoi, mizerie și ruină.

COOM este un preparat care se dizolvă ușor, și care spre exemplu poate fi pus de către menajera în Cafeana bărbatului. Târă ca acesta să simțea ceva, în cele mai multe cazuri, el nici nu știe pentru ce nu mai poate să suporte deodată spiritul, și crede, că aceasta este efectul unei prea mari consumații, așa cum nu mai putem mânca o mâncare din care am gustat prea des.

COOM ar trebui să dea fie-care tată fiului său, studentului înainte de a cădea la examen; căci, chiar dacă nu este datat beției, alcoolul totuși slăbește creierul.

În general ar trebui fie-care, care nu se poate abține de alcool, să ea o doză de **COOM**. Aceasta este cu totul nevătămător. Persoana își conservă sănătatea și economisește foarte mulți bani, pe cari i-ar fi cheltuit altfel pentru vin, bere, țuică sau rachiu.

Contrafaceriile sunt pedepsite. — Preparatul **COOM** costă 10 lei și se trimite contra plății anterioare sau contra ramburs numai prin:

Coom Institut, Copenhaga, 346 F., Danemarka

Scrisorile sunt de francat cu 25 bani și căștile postale cu 10 bani

Reclama este sâfletul comerțului

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL

UNIVERSUL

ABONAȚILOR SĂI CU ÎNCEPERE DE LA 28 NOEMBRIE, 1941

O SPLENDIDA VILA LA SINAIA

«VILA MARIA», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

O CAMERA DE CULCARE ÎN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, sos. Mihaï-Bravul, 37 și str. Șerbăneacă, 10. Sucursala cal. Victoriei, 107

UNA GARNITURĂ MOBILĂ DE STEJAR TAPISATĂ, PENTRU ODĂ DE BIROU

compusă din: una canapea, două fotolii și șase scaune

UN BIUROU DE STEJAR MASIV ȘI UN FOTOLIU DE BIUROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expoziție modernă de mobile *Gildener Rosenthal & Hascal*, București, str. Carol, 64, etaj. I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, culoarea mahonului

pentru intrare, compusă din: una canapea, 4 scaune, 2 marșize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate cu mochet frez, cumpărate de la marele magazin de mobile *Compania Americană*, str. Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori (lângă hotel Dacia)

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din: 12 linguri, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și căptușită cu mătase.

Un serviciu de vin pentru șase persoane, compus din: una carafă și șase pahare de cristal Bacara, cu monturi de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată.

Una pereche sfesnice de alpaca argintate și bogat decorate.

Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en detail Frații A. & I. Roller, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de lemn lustruit, frumos ornamentată, în lungime de 87 centimetri, întorcându-se la 15 zile.

Una pendulă de perete, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile.

Una harmonică superioară, burduf dublu, colturile legate, cu 24 clape și 8 basuri, toate de oțel.

Un ceasornic de masă de lemn de stejar, reprezentând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântece naționale.

Cumpărate de la «Compania generală», biurou de importanțune, București, strada Smârdan, No. 29 (etajul I).

O bicicletă de curse „Imperial”, cea mai cunoscută fără pânne, ultima perfecțiune, cu 6 plăci marca «Inger», cântate de cei mai buni artiști.

Un gramofon mare de mână sistemul cel mai nou — și

O mașină de cusut de familie «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, 38 (colț cu str. Brâncoveanu).

Alte 10 mașini de cusut cumpărate expres din străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. —

Un plug de oțel cu două brazde, marca Z. H. C. R. Ambele din celebra fabrică «Rudolf Bacher», Raudnitz (Bohemia), reprezentată în România prin marea casă de mașini agricole și industriale: «Soc. în comandă Weil Joseph & Co. Succ.», București, Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal» cu 4 ochiuri, din tablă de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, București, calea Văcărești, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea stăpânului, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, București, str. Academiei, 23.

Un șarpe de aur (colier) pentru gât de mare valoare.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații ziarului «Universul».

Un serviciu compus din: o lingură, furculiță și cuțit de argint veritabil

mare de perete, frumos ornată și

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din **Memoriile Regelui Carol I al României** sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului «Universul», tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15 pe 3 luni lei 4.65.

marcat de Stat. — Toate acestea cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicaria Colței», București, strada Colței, No. 31.

Una pendulă de perete de lemn de stejar, cu bătaie, ultima noutate.

Un ceasornic de biurou cumpărate de la marele magazin de bijuterie, ceasornicarie și argintarie Jean Schmidt & Co. Stratulat, București, calea Victoriei, 54.

Un gramofon mare. Una vioară. Una harmonică.

Una mandolină cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

Una trusă pentru damă, cu trei sticlute și cu necesar de toaletă. — **Una trusă** de manevră,

pentru d-nii ofițeri. — **Trei truse** de piele fină p. manevră. **Trei pulverizatoare** splendide de cristal, nichelate. — **Trei pudriere** cu pufurile lor.

Trei oglinzi nichelate pentru masă, cumpărate de la cunoscuta Drogherie Princiară Const. C. Popescu, Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezoianu.

Una mașină de cusut de mână sistemul cel mai nou — și

Un gramofon marca «Melodion Carmen-Sylva»; de cea mai mare perfecțiune, împreună cu șase plăci marca «Premier-Record», având cântece românești — Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofoane «Compania Anglo-Americană» din București, strada Carol, No. 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

O mașină de cusut de familie «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, 38 (colț cu str. Brâncoveanu).

Alte 10 mașini de cusut cumpărate expres din străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. —

Un plug de oțel cu două brazde, marca Z. H. C. R. Ambele din celebra fabrică «Rudolf Bacher», Raudnitz (Bohemia), reprezentată în România prin marea casă de mașini agricole și industriale: «Soc. în comandă Weil Joseph & Co. Succ.», București, Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal» cu 4 ochiuri, din tablă de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, București, calea Văcărești, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea stăpânului, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, București, str. Academiei, 23.

Un șarpe de aur (colier) pentru gât de mare valoare.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații ziarului «Universul».